

Lokalni projekt Evropejčki kot rezultat neformalnega izobraževanja

Andreja Nagode Burger, dipl. bibliotekarka, prof. slovenskega jezika, OŠ Komenda Moste

Kot mentorica interesne dejavnosti in organizatorica lokalnega projekta Evropejčki na Vrhniki je avtorica prispevka pred leti povezala osnovne šole, vrtce in domove starostnikov okoliških občin. V prispevku so predstavljene prednosti neformalnega izobraževanja, preko katerega so učenci pri projektu preučevali članice Evropske unije. Svoje delo so sodelujoči predstavili na zaključni prireditvi ob dnevu Evrope, ko je vsaka skupina prikazala pridobljena znanja z likovnimi, ročnimi ali kulinaričnimi izdelki na stojnici posamezne države in s točko javnega nastopa. Lokalni projekt je preko neformalnega izobraževanja povezal različne organizacije na lokalni, medobčinski in mednarodni ravni.

Ključne besede: neformalno izobraževanje, Evropejčki, Vrhnika, Evropska unija, lokalna skupnost

Vseslovenski projekt spodbudi nastanek lokalnega

Vseslovenski projekt Evropska vas, ki ga je organizirala Evropska hiša Maribor, vodila pa Šola za ravnatelje, je bil po številu sodelujočih največji projekt v Sloveniji, saj je potekal v devetih regijah, v vsaki regiji pa je sodelovalo preko 20 osnovnih šol. Cilj in namen projekta je bil spodbuditi medkulturno razumevanje, toleranco, solidarnost, spoznavanje drugih narodov in držav v Evropski uniji ter hkrati povečati zavedanje lastne kulturne identitete. Namenjen je bil osnovnošolcem.

Učiteljice in učitelji iz različnih slovenskih krajev so v okviru projekta na inovativen način spoznali države Evropske unije, njihove značilnosti in jih ob obeležitvi dneva Evrope (9. maj) predstavili na devetih javnih kulturnih prireditvah po Sloveniji.

OŠ Ivana Cankarja Vrhnika se je projektu pridružila v šolskem letu 2010/11, ko so raziskovali Ciper. V naslednjih letih sodelovanja pri projektu Evropska vas so raziskovali še Slovaško in Grčijo, potem pa se je vseslovenski projekt Evropska vas v takratni organizaciji končal.

Mentorica na OŠ Ivana Cankarja je pogrešala neformalno pridobivanje znanja, ki so ga z učenci uspešno pridobivali v letih sodelovanja pri Evropski vasi. Z učenci 5.–9. razreda so v okviru interesne dejavnosti spoznavali in raziskovali dodeljeno državo. Ker je bilo razočaranje zaradi končanega vseslovenskega projekta veliko, je mentorica vodstvu šole predlagala, da nadaljujejo s projektom v drugačni obliki. Odločili so se, da projekt nadaljujejo na lokalni ravni. Poimenovali so ga Evropejčki na Vrhniki. K sodelovanju so povabili bližnje osnovne šole, vrtce in domove starostni-

Evropejčki na zaključni prireditvi

kov in jim predstavili namen projekta. Z različnimi organizacijami iz bližnjih občin so se dogovorili, da organizacija projekta lahko ostane podobna – vsi sodelujoči na svoji organizaciji raziskujejo in spoznavajo izbrano članico Evropske unije, v maju pa na zaključni prireditvi skupaj predstavijo svoje praktično delo na stojnicah in z nastopom o posamezni državi sodelujejo v skupnem programskem delu.

Neformalno pridobivanje znanja

Izobraževanje lahko delimo na formalno in neformalno. S formalnim izobraževanjem, ki poteka v vseh vzgojno izobraževalnih zavodih, pridobimo javno veljavno izobrazbo ali poklicno kvalifikacijo. Neformalno izobraževanje pa je pridobivanje, razširjanje, obnavljanje, posodabljanje in poglobljanje znanja, kjer se pridobljeno znanje ne dokazuje z javno veljavno listino. Vse več šol v svoje dejavnosti vključuje najrazličnejše nove metode, npr. projektno delo, delavnice, ekskurzije itn. Ta-

Kreme in kopalna sol

kšne aktivnosti učencem omogočajo pridobivanje neformalnih znanj, ki zaradi drugačne narave dela pripomorejo tudi k pridobivanju socialnih spretnosti. To so medosebne spretnosti – timsko delo, samozaupanje, disciplina, voditeljske sposobnosti, načrtovanje in organizacija, projektno delo in praktično reševanje problemov.

Kot pri študiji primera v okviru poročila Nacionalnega poročila za Slovenijo izpostavita avtorici prispevka Veronika Šlander in Mojca Demirtshyan (2007), neformalno učenje prispeva različne koristi – ekonomske, izobraževalne, družbene in osebne. Sodelujoči učenci so tako pridobili:

- izobraževalne koristi, saj so z vpeljavo koncepta »vseživljenjskega učenja« na dobri poti preoblikovanja tradicionalnega koncepta izobraževanja in so z oblikovanjem fleksibilne »osebne učne poti« prilagodili le-to sami sebi;
- družbene koristi, saj so z neformalnim učenjem izboljšali svoj sistem družbenih vrednot, npr. demokracijo, medkulturno razumevanje, zdravo življenje ...;
- osebne koristi, ker je vsak učenec sam, s pomočjo mentorja ali staršev ustvarjal in povečeval možnosti, da se kot posameznik sam odloča, kdaj in kje se bo učil.

Sodelovanje učencev pri interesni dejavnosti Evropejčki je na OŠ Ivana Cankarja Vrhnika ponovno sprožilo neformalno izobraževanje, saj so učenci dobili dodatno motivacijo, ko so samostojno raziskovali ali pa pripovedovali, kaj vse so doživeli na družinskem dopustu v določeni državi. Svoje znanje so nadgrajevali samoiniciativno in kadar je bilo zanje najbolj primerno, po-

večevali so družbene vrednote pri sebi in drugih. Vedoželjno in radovedno so čakali na praktične delavnice ročnih spretnosti, plesa, kulinaričnega ustvarjanja ... Ideje, kaj vse lahko spečemo, skuhamo ali izdelamo, so kar vrele iz njih.

Organizacija dela

Delo je pri vseh sodelujočih organizacijah potekalo skozi celo šolsko leto. Raziskovanja in spoznavanja držav so potekala neodvisno in na najbolj primeren način za posamezno skupino sodelujočih (vrtčevski otroci, osnovnošolci ali starostniki).

Na OŠ Ivana Cankarja Vrhnika se je mentorica na prvem srečanju interesne dejavnosti z učenci dogovorila, katera področja oz. značilnosti izbrane države jih najbolj zanimajo, potem pa so si razdelili delo. Vsak učenec je vsem ostalim učencem v obliki govornega nastopa predstavil izbrano področje države (geografsko, zgodovinsko, politično, športno, kulinarično ...). Pridobljena znanja so nadgradili z ročnimi deli (vezenje, delo z glino, izdelovanje kopalne soli, kreme ...), s filmskimi projekcijami, kulinaričnimi in jezikovnimi delavnicami ... Izdelke so izdelovali premišljeno in preudarno, saj so jih želeli zagotoviti dovolj za vse obiskovalce stojnice, na kateri so na zaključni prireditvi izkazali svoje pridobljeno znanje skozi najbolj značilne izdelke posamezne države.

Vsak učenec si je izbral področje, ki ga je veselilo, in ga raziskal na sebi primeren način. Skupaj so se pripravili na plesno ali glasbeno točko, s katero so raziskovano državo predstavili na zaključni prireditvi (ciprske rajalne igre, slovaške otroške pesmi, grški plesno-pevski nastop ...).

Romunske miške

Stojnica, ki predstavlja Ciper

K sodelovanju so povabili veleposlaništva raziskovanih držav in jih zaprosili za promocijske materiale in za pomoč pri raziskovanju. Odziv je bil zelo dober – ciprsko veleposlaništvo jim je posodilo celo narodne noše za otroke, v katerih so učenci potem v grščini predstavili ciprske rajalne igre. Ostala veleposlaništva so poslala promocijske materiale – plakate, zvočne in video zgoščenke ...

Skupna zaključna prireditev

Mentorji so se že na začetku leta dogovorili, kje in kdaj bo potekala zaključna prireditev in kdo bo organizator le-te. Prva leta je potekala na košarkarskemu igrišču ob Cankarjevi knjižnici Vrhnika, ki je poskrbela za izposajo električne energije. Zavod Ivana Cankarja je poskrbel za dostavo in postavitve stojnic. Za koordinacijo, ozvočenje in vodenje je poskrbela šola organizatorica, OŠ Ivana Cankarja Vrhnika.

Mentorji so s sodelujočimi učenci poskrbeli za opremljenost stojnice za posamezno državo, preverili so še vrstni red nastopajočih v programskem delu prireditve in prikaz usvojenega znanja preko neformalnega izobraževanja se je začel.

Na stojnicah so bile države predstavljene na različne načine: dišalo je po značilnih jedeh, učenci so sodelovali v pripravljenih kvizih in za svoje znanje prejeli izdelane nagrade, vsi sodelujoči, tudi mentorji in ostali obiskovalci prireditve, pa smo prejeli nova neformalna znanja in izkušnje.

Zaključek

Ob zadnjih dnevih Evrope so skupne zaključne prireditve projekta Evropejčki na Vrhniki privabi-

le ogromno gledalcev različnih socialnih, družbenih in izobrazbenih skupin – staršev, babic, dedkov, sosedov, dijakov, študentov, celotne oddelke bližnjih osnovnih šol, ravnatelje sodelujočih šol, učitelje, predstavnike veleposlaništev ...

Poskrbeli smo za ustrezno obveščanje javnosti in v lokalnem časopisu pravočasno objavili vabilo na zaključno prireditev, povabili smo občinske veljake, ravnatelje šol in direktorje ostalih sodelujočih organizacij.

Vsako leto znova so preko neformalnega izobraževanja povezali širšo lokalno skupnost treh sosednjih občin in 12 različnih organizacij znotraj le-teh. Zaživela je tudi medgeneracijska povezanost, ko so starostniki opazovali nastope najmlajših iz vrtcev in ko so osnovnošolci in predšolski otroci prisluhnili predstavitvi dela starostnikov. Vrtčevske in osnovnošolske skupine so po zaključni prireditvi svoje nastope ponovile v domovih starostnikov v dveh občinah in tako je medgeneracijska povezanost še nadgradila osnovni namen projekta.

Na končno prireditev je šola organizatorica povabila tudi pobrateno osnovno šolo iz Zagreba, ki je predstavila Hrvaško ravno v času, ko se je le-ta pridružila ostalim članicam Evropske unije. Zaključna prireditev je tako postala še mednarodna.

Viri in literatura

Šlander, V. in Demirtshyan, M. (2007): Študija primera. V: *Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja. Nacionalno poročilo za Slovenijo*. December 2007, str. 55–62. (dostopno 13. 1. 2020). Dostopno na spletni strani: http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/Novice/OECD_slo.pdf